

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1333/2551

นายจอม เงินวงษ์ โจทก์ บริษัทอเมริกันอินเตอร์เนชั่นแนล แอลซ์วันส์ จำกัด จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 865, พ.ร.บ.ประกันชีวิต พ.ศ. 2535 มาตรา 5, พ.ร.บ.ประกันชีวิต พ.ศ. 2535 มาตรา 71, พ.ร.บ.ประกันชีวิตฯ มาตรา 5

ย่อ / หลักกฎหมาย

ตาม พ.ร.บ.ประกันชีวิตฯ มาตรา 5 ได้ให้คำจำกัดความของตัวแทนประกันชีวิตว่าหมายความว่า ผู้ซึ่งบริษัทมอบหมายให้ทำการชักชวนให้บุคคลทำสัญญาประกันชีวิตกับบริษัท และมาตรา 71 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ตัวแทนประกันชีวิตอาจทำสัญญาประกันชีวิตในนามของบริษัทได้เมื่อได้รับมอบอำนาจเป็นหนังสือจากบริษัท แต่โจทก์ไม่ได้นำสืบว่า ช. เป็นตัวแทนประกันชีวิตผู้ได้รับมอบอำนาจเป็นหนังสือจากบริษัท แต่โจทก์ไม่ได้นำสืบว่า ช. เป็นตัวแทนประกันชีวิตผู้ได้รับมอบอำนาจเป็นหนังสือจากจำเลยให้ทำสัญญาประกันชีวิตในนามของจำเลยได้ เช่นนี้ ช. จึงเป็นเพียงตัวแทนในการหาผู้เอาประกันมีหน้าที่ชักชวนให้ผู้อื่นมาทำสัญญาประกันชีวิตกับจำเลยเท่านั้นไม่ใช่ตัวแทนในการทำสัญญาประกันชีวิตของจำเลย จึงไม่ใช่ตัวแทนของจำเลยตาม ป.พ.พ. การที่ ช. ได้ทราบหรือควรทราบข้อเท็จจริงขณะทำหนังสือรับรองสุขภาพว่า ส. เคยป่วยเป็นโรคตับอักเสบและมีอาการแน่นหน้าอกเนื่องจากดื่มสุรามากได้รักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาล อ. จะถือว่าจำเลยได้ทราบความจริงดังกล่าวด้วยหาได้ไม่ นอกจากนี้จำเลยยังนำสืบว่าหลังจาก ส. เสียชีวิตจำเลยได้ตรวจสอบหลักฐานและประวัติเกี่ยวกับสุขภาพของ ส. ทราบผลการตรวจสอบเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2540 ว่า ส. ปกปิดข้อความจริงว่าเคยป่วยเป็นโรคตับอักเสบ หากจำเลยทราบความจริงจำเลยจะไม่ต่ออายุกรมธรรม์ประกันชีวิตกับ ส. โดยโจทก์ไม่นำสืบหักล้าง ดังนั้น การที่ ส. รู้ว่าตนเป็นโรคตับอักเสบแต่ละวันไม่เปิดเผยข้อความจริงที่อาจจูงใจให้จำเลยปฏิเสธไม่ทำสัญญาหรือเรียกเบี้ยประกันสูงขึ้น ย่อมทำให้สัญญาประกันชีวิตระหว่าง ส. กับจำเลยเป็นโมฆียะตาม ป.พ.พ. มาตรา 865 วรรคหนึ่ง จำเลยบอกล้างสัญญาประกันชีวิตเมื่อวันที่ 11 เมษายน 2540 จึงเป็นการบอกล้างภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่จำเลยทราบมูลอันจะบอกล้างได้แล้ว

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องขอให้บังคับจำเลยชำระเงินจำนวน 300,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันที่ 11 เมษายน 2540 ที่จำเลยปฏิเสธการจ่ายเงินจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ จำเลยให้การขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชำระเงินจำนวน 300,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันที่ 11 เมษายน 2540 จนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์กับให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ 5,000 บาท จำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับ ให้ยกฟ้องโจทก์ ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสองศาลให้เป็นพับ โจทก์ฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีพาณิชย์และเศรษฐกิจวินิจฉัยว่า "...พิเคราะห์แล้วข้อเท็จจริงที่โจทก์จำเลยไม่ฎีกาโต้แย้งกันรับฟังเป็นยุติว่า เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2538 นายสมใจ ได้ทำสัญญาประกันชีวิตกับจำเลยแบบสะสมทรัพย์ ไม่ตรวจสุขภาพ 20 ปี วงเงิน 100,000 บาท สัญญาเพิ่มเติมผลประโยชน์ทุนพลาพโดยสิ้นเชิงถาวรวงเงิน 200,000 บาท สัญญาประกันภัยกำหนดระยะเวลา 20 ปี วงเงิน 100,000 บาท และสัญญาเพิ่มเติมผลประโยชน์อันพึงได้รับเนื่องจากอุบัติเหตุวงเงิน 200,000 บาท โดยกำหนดให้โจทก์เป็นผู้รับประโยชน์ตามกรมธรรม์ประกันชีวิต เมื่อครบกำหนด

ชำระเบี้ยประกันชีวิตนายสมใจไม่ชำระเบี้ยประกันชีวิตให้แก่จำเลย กรมธรรม์ประกันชีวิตจึงขาดอายุ ต่อมาวันที่ 17 ธันวาคม 2539 นายสมใจได้ขอต่ออายุกรมธรรม์ประกันชีวิตดังกล่าว โดยได้ชำระเบี้ยประกันชีวิตและกรอกรายละเอียดในหนังสือรับรองสุขภาพกับนายชัยรัตน์ ตัวแทนประกันชีวิตของจำเลยในช่วงที่นายสมใจป่วยพักรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลอ่างทองและนายสมใจยืนยันว่ามีสุขภาพปกติ โดยนายสมใจไม่แจ้งความจริงให้จำเลยทราบว่านายสมใจเคยป่วยเป็นโรคตับอักเสบและได้รับการรักษาที่คลินิกนายแพทย์พิเชษฐ์เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2537 และเมื่อวันที่ 2 ถึงวันที่ 27 ธันวาคม 2539 นายสมใจมีอาการแน่นหน้าอกเนื่องจากดื่มสุรามากเข้ารักษาตัวที่โรงพยาบาลอ่างทอง จำเลยได้ต่ออายุกรมธรรม์ประกันชีวิตให้นายสมใจ ต่อมาวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2540 นายสมใจถึงแก่ความตายด้วยอุบัติเหตุรถยนต์เฉี่ยวชน โจทก์แจ้งให้จำเลยชำระค่าสินไหมทดแทน จำเลยได้บอกกล่าวสัญญาประกันชีวิตเมื่อวันที่ 11 เมษายน 2540 คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยในชั้นนี้ตามฎีกาโจทก์ว่า จำเลยใช้สิทธิบอกกล่าวสัญญาประกันชีวิตพ้นกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่จำเลยทราบมูลอันจะบอกกล่าวได้หรือไม่ โดยโจทก์ก็เห็นว่า จำเลยเข็ดนายชัยรัตน์ เป็นตัวแทนของจำเลย เมื่อนายชัยรัตน์ทราบมูลอันจะบอกกล่าวสัญญาประกันชีวิตตั้งแต่วันที่ 17 ธันวาคม 2539 ต้องถือว่าจำเลยทราบมูลอันจะบอกกล่าวในวันดังกล่าวด้วย ในข้อนี้โจทก์กล่าวอ้างเพียงว่านายชัยรัตน์ เป็นตัวแทนประกันชีวิตของจำเลยได้ลงชื่อเป็นพยานในหนังสือรับรองสุขภาพและใบรับเงินชั่วคราว เห็นว่า จากข้อนำสืบของโจทก์ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าจำเลยได้เข็ดหรือแสดงออกอย่างใดว่านายชัยรัตน์เป็นตัวแทนผู้มีอำนาจทำสัญญาประกันชีวิตแทนจำเลยได้ การลงชื่อเป็นพยานในหนังสือรับรองสุขภาพและออกใบรับเงินชั่วคราวว่าได้รับเงินค่าเบี้ยประกันภัยไว้แทนจำเลยเท่านั้นยังไม่พอพึงว่าผู้รับเงินเบี้ยประกันภัยเป็นตัวแทนของจำเลย กลับได้ความจากนายชูศักดิ์ และนายพรชัย พนักงานของจำเลยมาเป็นพยานจำเลยเบิกความว่านายชัยรัตน์เป็นเพียงนายหน้าหาผู้เอาประกันภัยให้แก่จำเลยและมีอำนาจรับเงินแทนจำเลยอย่างเดียว แต่ต้องออกใบเสร็จรับเงินชั่วคราวจึงจะผูกพันจำเลย ดังนี้ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่านายชัยรัตน์ เป็นเพียงตัวแทนประกันชีวิตมิใช่เป็นตัวแทนผู้มีอำนาจรับประกันภัยของจำเลย ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 มาตรา 5 ได้ให้คำจำกัดความของตัวแทนประกันชีวิต หมายความว่า ผู้ซึ่งบริษัทมอบหมายให้ทำการชักชวนให้บุคคลทำสัญญาประกันชีวิตกับบริษัท และมาตรา 71 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่าตัวแทนประกันชีวิตอาจทำสัญญาประกันชีวิตในนามของบริษัทได้เมื่อได้รับมอบอำนาจเป็นหนังสือจากบริษัท แต่โจทก์ไม่ได้นำสืบว่านายชัยรัตน์เป็นตัวแทนประกันชีวิตผู้ได้รับมอบอำนาจเป็นหนังสือจากจำเลยให้ทำสัญญาประกันชีวิตในนามของจำเลยได้ เช่นนี้ นายชัยรัตน์จึงเป็นเพียงตัวแทนในการหาผู้เอาประกันมิหน้าที่ชักชวนให้ผู้อื่นมาทำสัญญาประกันชีวิตกับจำเลยเท่านั้น ไม่ใช่ตัวแทนในการทำสัญญาประกันชีวิตของจำเลย จึงไม่ใช่ตัวแทนของจำเลยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การที่นายชัยรัตน์ได้ทราบหรือควรจะทราบข้อความจริงขณะทำหนังสือรับรองสุขภาพว่านายสมใจเคยป่วยเป็นโรคตับอักเสบและมีอาการแน่นหน้าอกเนื่องจากดื่มสุรามากได้รักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลอ่างทอง จะถือว่าจำเลยได้ทราบความจริงดังกล่าวด้วยหาได้ไม่ นอกจากนี้จำเลยยังนำสืบว่า หลังจากนายสมใจเสียชีวิตจำเลยได้ตรวจสอบหลักฐานและประวัติเกี่ยวกับสุขภาพของนายสมใจ ทราบผลการตรวจสอบเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2540 ว่านายสมใจปกปิดข้อความจริงว่าเคยป่วยเป็นโรคตับอักเสบและมีอาการแน่นหน้าอกเนื่องจากดื่มสุรามาก หากจำเลยทราบความจริงจำเลยจะไม่ต่ออายุกรมธรรม์ประกันชีวิตกับนายสมใจ โดยโจทก์ไม่นำสืบหักล้าง ดังนั้น การที่นายสมใจรู้ยู่่าตนเป็นโรคตับอักเสบแต่ละวันไม่เปิดเผยข้อความจริงที่

อาจจูงใจให้จำเลยปฏิเสธไม่ทำสัญญาหรือเรียกเบี้ยประกันสูงขึ้น ย่อมทำให้สัญญาประกันชีวิตระหว่างนายสมใจกับจำเลยเป็นโมฆียะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 865 วรรคหนึ่ง จำเลยบอกล้างสัญญาประกันชีวิตเมื่อวันที่ 11 เมษายน 2540 จึงเป็นการบอกล้างภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่จำเลยทราบมูลอันจะบอกล้างได้แล้ว สัญญาประกันชีวิตจึงเป็นโมฆะ จำเลยไม่ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนตามสัญญาแก่โจทก์ ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษามานั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น" พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

สถิตย์ ทาวุฒิ · สมศักดิ์ เนตรมัย · ชูเกียรติ ตันทวีวงศ์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/1333/2551>